

Sekretess hos Försvarsexportmyndigheten samt vissa ändringar om immunitet och privilegier

Sammanfattning

I betänkandet behandlas proposition 2011/12:24 Sekretess hos Försvarsexportmyndigheten. I propositionen föreslår regeringen att offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ändras så att samma sekretess kommer att gälla hos Försvarsexportmyndigheten som hos bl.a. statliga affärsverk och Försvarets materielverk när det gäller handlingar som innehåller uppgifter om villkoren i ett slutet avtal.

Med anledning av att ett antal internationella samarbetsavtal som innehåller bestämmelser om immunitet och privilegier har upphört att gälla föreslår regeringen vidare att några paragrafer i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall ska upphävas eller ändras.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2012.

Utskottet tillstyrker propositionens lagförslag.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Propositionens huvudsakliga innehåll	4
Utskottets överväganden	5
Sekretess hos Försvarsexportmyndigheten	5
Bakgrund	5
Försvarsexportmyndigheten	5
Sekretess till skydd för det allmännas ekonomiska intresse	5
Sekretess till skydd för enskild i annan verksamhet med anknytning till näringslivet	6
Propositionen	6
Utskottets ställningstagande	6
Immunitet och privilegier i vissa samarbetsavtal	6
Bakgrund	6
Europeiskt försvarsmaterielsamarbete	6
FN:s snabbinsatsbrigad	7
Propositionen	7
Utskottets ställningstagande	8
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	9
Propositionen	9
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	10

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Lagförslagen

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
2. lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2011/12:24.

Stockholm den 6 december 2011

På konstitutionsutskottets vägnar

Peter Eriksson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Peter Eriksson (MP), Per Bill (M), Sven-Erik Österberg (S), Andreas Norlén (M), Helene Petersson i Stockaryd (S), Lars Elinderson (M), Billy Gustafsson (S), Karl Sigfrid (M), Phia Andersson (S), Karin Granbom Ellison (FP), Hans Hoff (S), Per-Ingvar Johnsson (C), Hans Ekström (S), Tuve Skånberg (KD), Jonas Åkerlund (SD), Mia Sydow Mölleby (V) och Ann-Britt Åsebol (M).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Regeringen redogör i propositionen för ärendets beredning i Regeringskansliet fram till dess att propositionen beslutades. Det framgår bl.a. att Lagrådet inte har haft något att invända mot förslagen.

Regeringens förslag finns i *bilaga 1* och lagförslagen i *bilaga 2*.

Någon motion har inte väckts med anledning av propositionen.

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller bl.a. förslag till ändringar i offentlighets- och sekretesslagen. Ändringarna innebär att till skydd för det allmännas ekonomiska intresse ska sekretess för uppgifter i en allmän handling som anger villkoren i ett slutet avtal hos Förvarsexportmyndigheten gälla som längst till dess fem år har gått från det att avtalet slöts. Samma sak ska gälla vid sekretess till skydd för en enskilds affärs- eller driftförhållanden när denne trätt i affärsförbindelse med myndigheten.

I propositionen föreslås vidare att lagen om immunitet och privilegier i vissa fall ska ändras på så sätt att lagen inte längre ska omfatta sådan immunitet eller sådana privilegier som följer av några internationella avtal inom ramen för europeiskt försvarsmaterielsamarbete och FN:s snabbinsatsbrigad som upphört att gälla.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2012.

Utskottets överväganden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens lagförslag.

Sekretess hos Försvarsexportmyndigheten

Bakgrund

Försvarsexportmyndigheten

Försvarsexportmyndigheten inrättades 2010. Av 1 § förordningen (2010:654) med instruktion för Försvarsexportmyndigheten framgår att myndigheten ska bedriva exportrelaterad verksamhet inom försvarssektorn genom att genomföra allmänt exportfrämjande åtgärder för internationella marknader och organiserade aktiviteter vid särskilda exportsatsningar. Dessutom ska Försvarsexportmyndigheten ansvara för försäljning och upplåtelse av sådan materiel hos myndigheter inom försvarssektorn som inte längre behövs för statens verksamhet eller blivit obrukbar (2 §). I denna uppgift ingår bl.a. att företräda staten vid förhandlingar och ingående av överenskommelser och avtal.

Den exportrelaterade verksamheten och försäljnings- och upplåtelseverksamheten är uppgifter som Försvarsexportmyndigheten tagit över från framför allt Försvarets materielverk.

Sekretess till skydd för det allmännas ekonomiska intresse

I 19 kap. offentlighets- och sekretesslagen (OSL) behandlas sekretess till skydd för det allmännas ekonomiska intresse. Enligt 19 kap. 3 § första stycket OSL gäller sekretess för uppgift som hänför sig till ärende om förvärv, överlåtelse, upplåtelse eller användning av egendom, tjänst eller annan nytthet, om det kan antas att det allmänna lider skada om uppgiften röjs. Av fjärde stycket följer att för uppgift i en allmän handling gäller sekretess i högst tjugo år. Beträffande handling som anger villkoren i slutet avtal gäller sekretess dock längst till dess två år, eller hos statliga affärsverk och Försvarets materielverk samt i kommunal affärsverksamhet fem år, har gått från det att avtalet slöts. Anledningen till en femårig sekretesstid i vissa fall är att två år har ansetts ge alltför kortvarigt sekretessskydd bl.a. vid utvecklings- och optionsavtal med längre giltighetstid än två år (prop. 1987/88:41 s. 23).

Sekretess till skydd för enskild i annan verksamhet med anknytning till näringslivet

I 31 kap. OSL behandlas sekretess till skydd för enskild i annan verksamhet med anknytning till näringslivet. För det fall en enskild trätt i affärsförbindelse med en myndighet gäller enligt 31 kap. 16 § första stycket OSL sekretess för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden om det av särskild anledning kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs. En affärsförbindelse kan gälla exempelvis förvärv, avyttrande eller upplåtelse av egendom eller arbete som ska utföras. Av andra stycket följer att för uppgift i en allmän handling gäller sekretess i högst tjugo år. Beträffande handling som anger villkoren i ett avtal gäller sekretessen dock längst till dess två år, eller hos statliga affärsverk och Försvarets materielverk samt i kommunal affärsverksamhet fem år, har gått från det att avtalet slöts.

Propositionen

Som redovisats ovan har Förvarsexportmyndigheten tagit över uppgifter från framför allt Försvarets materielverk. För att Förvarsexportmyndigheten ska kunna fullgöra sin uppgift behöver därför, enligt regeringen, uppgifter i ett avtal som sluts av myndigheten omfattas av samma sekretesskydd som uppgifterna i ett avtal som sluts av Försvarets materielverk eller av ett statligt affärsverk.

De föreslagna ändringarna i offentlighets- och sekretesslagen innebär att samma sekretess kommer att gälla hos Förvarsexportmyndigheten som hos bl.a. Försvarets materielverk när det gäller handlingar som anger villkoren i ett slutet avtal, såväl till skydd för det allmänna som till skydd för enskild.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker propositionens lagförslag.

Immunitet och privilegier i vissa samarbetsavtal

Bakgrund

Europeiskt försvarsmaterielsamarbete

Västeuropeiska försvarsmaterielgruppen (Weag) skapades 1993 som ett forum för samarbete på försvarsmaterielområdet mellan en rad länder. Sverige blev medlem i Weag 2000.

Västeuropeiska försvarsmaterielorganisationen (Weao) inrättades 1996 med syfte att främja europeiskt försvarsmaterielsamarbete, stärka den försvarsteknologiska basen i Europa och skapa en europeisk marknad för

försvarsprodukter. Sverige, som aldrig har varit medlem i Weao, anslöt sig 1998 till forskningsavtalet Ett system för samarbete om forskning och teknologi i Europa (Socrate) och 2002 till samförståndsavtalet om europeiska avtal om forskningsorganisation, program och aktiviteter (Europa).

Vidare har Sverige förbundit sig att inom ramen för de tre samarbetena tillämpa det i Paris den 11 maj 1955 undertecknade avtalet om rättslig ställning för Västeuropeiska unionen, nationella ombud och internationella tjänstemän (Parisavtalet). De tre samförståndsavtalen och Parisavtalet innehåller bestämmelser om immunitet och privilegier. Avtalen har, med vissa förbehåll, genomförts i svensk rätt genom 2 c § lagen om immunitet och privilegier i vissa fall (prop. 1998/99:117, bet. 1999/2000:UU4, rskr. 1999/2000:21, prop. 2001/02:157, bet. 2001/02:UU15, rskr. 2001/02:290, prop. 2002/03:88, bet. 2002/03:UU13, rskr. 2002/03:183).

Weag och Weao har numera lagts ned och deras frågor på försvarsmaterielområdet har tagits över av Europeiska försvarsbyrån. Byrån har egna bestämmelser om immunitet och privilegier, och EU:s medlemsstater har beslutat om immunitet och privilegier för Europeiska försvarsbyrån och dess anställda. Beslutet har godkänts av bl.a. Sverige och genomförts i svensk rätt genom ett tillägg i lagen om immunitet och privilegier i vissa fall (nr 69 i bilagan till lagen, prop. 2004/05:76, bet. 2004/05:FöU10, rskr. 2004/05:239).

FN:s snabbinsatsbrigad

Den multinationella snabbinsatsbrigaden för FN-insatser (the Multinational Standby High Readiness Brigade for United Nations Operations – Shirbrig) etablerades 1996 med syftet att stärka FN:s snabbinsatsförmåga. Sverige har ingått i detta samarbete. Statusfrågor för deltagande personal inom Shirbrig behandlas i ett särskilt s.k. statusavtal, Shirbrig Sofa. Delar av avtalet har genomförts i svensk rätt, bl.a. genom 7 § lagen om immunitet och privilegier i vissa fall (prop. 2004/05:7, bet. 2004/05:FöU2, rskr. 2004/05:44).

Shirbrig har numera lagts ned.

Propositionen

Med anledning av samarbetsavtal inom ramen för Weag och Weao samt Shirbrig Sofa införlivades berörda delar av dessa avtal i lagen om immunitet och privilegier i vissa fall. Regeringen konstaterar i propositionen att då Weag, Weao och Shirbrig lagts ned finns det inte längre skäl att ha kvar dessa bestämmelser i lagen. I propositionen föreslås därför att 2 c § lagen om immunitet och privilegier i vissa fall upphävs och att 7 § första stycket 2 samma lag tas bort.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 maj 2012.

Utskottets ställningstagande

Utskottet tillstyrker propositionens lagförslag.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2011/12:24 Sekretess hos Förvarsexportmyndigheten:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
2. lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 19 kap. 3 § och 31 kap. 16 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2011:1036

Föreslagen lydelse

19 kap.**3 §¹**

Sekretess gäller för uppgift som hänför sig till ärende om förvärv, överlåtelse, upplåtelse eller användning av egendom, tjänst eller annan nytthet, om det kan antas att det allmänna lider skada om uppgiften röjs. Begreppet tjänst omfattar inte arbete som för en myndighets behov utförs av dess egen eller någon annan myndighets personal, om det inte är fråga om ett arbete som en myndighet i konkurrens med andra myndigheter eller enskilda erbjuder sig att utföra.

Om ett ärende enligt första stycket rör upphandling, får uppgift som rör anbud eller som rör motsvarande erbjudande inom en kommun, ett landsting eller en myndighet eller mellan statliga myndigheter inte i något fall lämnas till någon annan än den som har lämnat anbudet eller erbjudandet förrän alla anbud eller erbjudanden offentliggörs eller beslut om leverantör och anbud fattats eller ärendet dessförinnan har slutförts. Under en elektronisk auktion får dock lämnas sådana uppgifter som avses i 5 a kap. 11 § lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, 5 a kap. 11 § lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster eller 6 kap. 11 § lagen (2011:1029) om upphandling på försvars- och säkerhetsområdet. Sekretessen enligt detta stycke gäller inte vid ett ansökningsförfarande enligt lagen (2008:962) om valfrihetssystem.

Om ett ärende enligt första stycket rör försäljning av lös egendom för det allmännas räkning, får uppgift som rör anbud eller som rör motsvarande erbjudande inom en kommun, ett landsting eller en myndighet eller mellan statliga myndigheter inte i något fall lämnas till någon annan än den som har lämnat anbudet eller erbjudandet förrän alla anbud eller erbjudanden offentliggörs eller avtal har slutits eller ärendet annars har slutförts.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år. Beträffande handling som anger villkoren i slutet avtal gäller sekretessen dock längst till dess två år, eller hos statliga affärsverk och

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år. Beträffande *en* handling som anger villkoren i *ett* slutet avtal gäller sekretessen dock längst till dess *att* två år, eller hos statliga affärsverk,

¹ Senaste lydelse 2010:573.

Försvarets materielverk samt i kommunal affärsverksamhet fem år, har gått från det avtalet slöts.

Försvarets materielverk och Försvarexportmyndigheten samt i kommunal affärsverksamhet fem år, har gått från det att avtalet slöts.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

31 kap.

16 §²

Sekretess gäller för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden när denne i annat fall än som avses i 1 § första stycket, 2–4 och 12 §§ har trätt i affärsförbindelse med en myndighet, om det av särskild anledning kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år. Beträffande handling som anger villkoren i ett avtal gäller sekretessen dock längst till dess att två år, eller hos statliga affärsverk och Försvarets materielverk samt i kommunal affärsverksamhet fem år, har gått från det att avtalet slöts.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst tjugo år. Beträffande *en* handling som anger villkoren i ett avtal gäller sekretessen dock längst till dess att två år, eller hos statliga affärsverk, Försvarets materielverk och Försvarexportmyndigheten samt i kommunal affärsverksamhet fem år, har gått från det att avtalet slöts.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2012.

² Senaste lydelse 2011:739.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall¹

*dels att 2 c § ska upphöra att gälla,
dels att 7 § ska ha följande lydelse.*

Nuvarande lydelse

För främmande stats militära styrka och dess personal som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering och som omfattas av avtal som är i kraft i förhållande till Sverige, *skall* immunitet och privilegier gälla *såvitt avser* avgifter och skatter vid bruk av fordon i vägtrafik samt import till och export från Sverige i den utsträckning som anges i *följande avtal*:

1. avtalet den 19 juni 1995 mellan de stater som är parter i Nordatlantiska fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor (SÖ 1997:51), *och*

2. avtalet den 13 december 2001 mellan de stater som deltar i den multinationella snabbinsatsbrigaden för FN-insatser om status för deras styrkor (SÖ 2005:6).

För personal vid någon av Europeiska unionens institutioner samt för högkvarter som verkar inom ramen för Europeiska unionens krishantering gäller immunitet i enlighet med vad som framgår av artikel 8 respektive artikel 15 i avtalet den 17 november 2003 mellan Europeiska unionens medlemsstater om status för den militära och civila personal som utstationeras vid Europeiska unionens militära stab, för de högkvarter och styrkor som kan komma att ställas till Europeiska unionens förfogande inom ramen för förberedande och genomförande av de insatser som avses i artikel 17.2 i Fördraget om Europeiska unionen, inbegripet

Föreslagen lydelse

7 §²

För *en* främmande stats militära styrka och dess personal som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell krishantering och som omfattas av avtal som är i kraft i förhållande till Sverige, *ska* immunitet och privilegier gälla *i fråga om* avgifter och skatter vid bruk av fordon i vägtrafik samt import till och export från Sverige i den utsträckning som anges i avtalet den 19 juni 1995 mellan de stater som är parter i Nordatlantiska fördraget och de andra stater som deltar i Partnerskap för fred om status för deras styrkor (SÖ 1997:51).

¹ Lagen omtryckt 1994:717.

Senaste lydelse av 2 c § 2004:24.

² Senaste lydelse 2005:368.

övningar, samt för den militära och civila personal från medlemsstaterna som ställs till Europeiska unionens förfogande i detta sammanhang (SÖ 2005:7).

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2012.